

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра музично-драматичного театру

Силабус
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ СЦЕНІЧНОГО БОЮ, ФЕХТУВАННЯ»

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 026 Сценічне мистецтво

Освітньо-професійна програма – Акторське мистецтво драматичного театру і кіно

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склала:
викладач кафедри музично-драматичного театру
Ігнат'єва Наталія Михайлівна

Мова навчання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри музично-драматичного театру
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року

Завідувачка кафедри

музично-драматичного театру Людмила КУДРИЧ

Зміни до силабусу затверджено на засіданні кафедри музично-драматичного театру

Протокол № 7 від 15 листопада 2024 р

Завідувачка кафедри

музично-драматичного театру Людмила КУДРИЧ

Силабус затверджено на засіданні ради факультету сценічного мистецтва
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року

Голова ради факультету СМ Роман НАБОКОВ

Зміни до силабусу затверджено на засіданні ради факультету сценічного мистецтва

Протокол № 4 від 28 листопада 2024 року

Голова ради факультету СМ Роман НАБОКОВ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни	Основи сценічного бою, фехтування
Викладач	 Ігнат'єва Наталія Михайлівна
Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/sm/mdt/ignatieva.html
Контактний телефон та e-mail викладача	nataliia_ihnatieva@xdak.ukr.education +380996581550
Інформації про консультації	Графік консультацій є гнучким, за попередньою домовленістю Дні занять згідно з розкладом https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/rozklad/rozklad_d.html
Логіка вивчення	Пререквізити: Для вивчення курсу «Основи сценічного бою, фехтування» студенти потребують базових знань з дисципліни «Комплексна система пластичного виховання актора». Постреквізити: Набуті знання та уміння можуть бути використані під час підготовки творчого проекту.

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

«Основи сценічного бою, фехтування» – навчальна дисципліна, яка є частиною загальної системи виховання та різнобічного гармонійного розвитку пластичної культури фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

3. МЕТА КУРСУ

Мета курсу - ознайомити майбутніх акторів з технікою безпечного класичного фехтування на шпагах та з основами сценічного бою.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участю у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР06. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею ролі й театральної вистави в цілому.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби в процесі роботи над роллю при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР12. Організовувати, планувати та провадити театрально-педагогічну діяльність.

ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПР21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Вибіркова
Формат курсу	Денна форма, 4-й рік навчання, 7-й та 8-й семестри
Обсяг курсу	кількість кредитів – 6
	загальна кількість годин – 180
	аудиторних – 60
	самостійної роботи – 120
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Windows 10, програми корпоративного освітнього сервісу Google Workspace for Education пакет навчально-методичного забезпечення: робоча програма, силабус, опис завдань у форматі електронного ресурсу в Classroom дисципліни; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; аудіо- та відеопрогравачі; аудиторія (спеціальний зал для занять), татамі, стіл, стільці, палиці, кинджали, шпаги, піхви для шпаг, рукавички, чоботи, фізична

	присутність партнерів
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи Види: практичні заняття Методи: практичні методи (вправи, тренінги, етюдний метод), вербальні методи
Поточний контроль	Усне опитування та співбесіда, виконання усіх практичних завдань, самостійна робота, якість виконання техніки, перевірка практичного виконання завдань (відео роботи)
Підсумковий контроль	Залік
Політика курсу	<p>Умовами опанування навчальної дисципліни «Основи сценічного бою, фехтування» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали; ● систематичність та активність роботи під час занять; ● систематичне виконання усіх практичних завдань; ● дотримання певних умов знімання відео робіт; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html ● запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf ● невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf ● визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем	Разом годин	Лек- ційні	Прак- тичні	Семі- нарські	Індивіду- альні	Сам. робота
4 КУРС						
7 семестр						
Розділ 1 Основи сценічного фехтування						
Тема 1. Мета, завдання дисципліни. Специфіка фехтування та рукопашного бою на сцені. Безпека виконання елементів.	4	4	-	-	-	
Тема 2. Основні положення тіла та пересування.	26	-	8	-	-	18
Тема 3. Робота зі зброєю.	26	-	8	-	-	18
Тема 4. Атаки та їх різновиди.	12	-	4	-	-	8
Тема 5. Фехтувальна фраза.	22	-	6	-	-	16
Всього за I семестр	90	4	26	-	-	60
8 семестр						
Розділ 2 Основи сценічного бою						
Тема 6. Сценічний рукопашний бій.	16	-	6	-	-	10
Тема 7. Сценічний бій зі зброєю (кинджал, палиця).	16	-	6	-	-	10
Тема 8. Етюдно-постановча робота.	58	-	18	-	-	40
Всього за II семестр	90	-	30	-	-	60
Усього годин за 4 курс	180	4	56	-	-	120

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

7 семестр

Якісне виконання практичних завдань – 52 бали – 4 теми від 1 до 13 балів;
 Самостійна робота над практичними завданнями – 12 балів – 4 теми по 3 бали;
 Усне опитування – 6 балів – 3 теми по 2 бали;
 Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 70 балів;
 Підсумковий контроль (виконання практичних вправ до заліку) – 30 балів;
Усього: 100 балів.

8 семестр

Якісне виконання практичних завдань – 60 балів – 3 теми від 1 до 20 балів;
 Самостійна робота над практичними завданнями – 6 балів – 3 тем по 2 бали;
 Усне опитування – 4 бали – 2 теми по 2 бали;
 Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 70 балів;
 Підсумковий контроль (виконання практичних вправ до заліку) – 30 балів;
Усього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота					Залік	Сума
Розділ 1						
T1	T2	T3	T4	T5	30	100
2	18	16	16	18		
Розділ 2						
T11		T12		T13	30	100
22		24		24		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва	Хід виконання роботи (питання, які будуть розглянуті на занятті)	Рекомендована література для підготовки	Кількість балів, які може отримати здобувач
Розділ 1 Основи сценічного фехтування				
2	Основні положення тіла та пересування в сцен. фехтуванні	Початкове положення Бойова стійка Прості кроки вперед – назад Подвійні кроки вперед – назад Фехтувальний випад Стрибок назад	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	14

3	Робота зі зброєю в сцен. фехтуванні	Основні положення зброї (6 та 4 позиції) Техніка виконання уколів та ударів 1, 2, 3, 4, 5, 6 захисти	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	12
4	Атаки та їх різновиди.	Техніка виконання атак у відповідь Техніка виконання повторних та подвійних атак Техніка виконання ухилень	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	12
5	Фехтувальна фраза.	Поєднання елементів у фехтувальну фразу	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	14
Розділ 2 Основи сценічного бою				
6	Сценічний рукопашний бій.	Техніка виконання елементів сценічного рукопашного бою	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	16
7	Сценічний бій зі зброєю (кинджал, палиця).	Техніка виконання елементів сценічного бою зі зброєю	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	22
8	Етюдно-постановча робота.	Робота над постановкою фехтувальних сцен та сцен зі сценічним боєм	1, 2, 3, 4, 9-13 Опис завдань в Classroom	22

10. ПИТАННЯ ДО СЕМЕСТРОВОГО ЗАЛІКОВОГО ТЕСТУВАННЯ

1. Техніка безпеки при виконанні елементів сценічного фехтування та сценічного бою.
2. Техніка виконання початкового положення в сценічному фехтуванні.
3. Техніка виконання короткого та довгого привітання в сценічному фехтуванні.
4. Техніка виконання бойової стійки в сценічному фехтуванні.
5. Техніка виконання простих кроків уперед та назад в сценічному фехтуванні.
6. Техніка виконання подвійних кроків уперед та назад в сценічному фехтуванні.
7. Техніка виконання фехтувального випаду.
8. Техніка виконання стрибка назад.
9. Техніка виконання захисту №1 в сценічному фехтуванні.
10. Техніка виконання захисту №2 в сценічному фехтуванні.
11. Техніка виконання захисту №3 в сценічному фехтуванні.
12. Техніка виконання захисту №4 в сценічному фехтуванні.
13. Техніка виконання захисту №5 в сценічному фехтуванні.
14. Техніка виконання захисту №6 в сценічному фехтуванні.
15. Техніка виконання уколів шпагою.

16. Техніка виконання ударів шпагою по правому боку противника.
17. Техніка виконання ударів шпагою по лівому боку противника.
18. Техніка виконання удару по голові та промаху.
19. Техніка виконання вибивання шпаги.
20. Техніка виконання батманів шпагою.
21. Техніка виконання вбивства шпагою.
22. Техніка виконання атак шпагою у відповідь.
23. Техніка виконання ухилень.
24. Техніка виконання повторних та подвійних атак у сценічному фехтуванні.
25. Техніка виконання елементів сценічного рукопашного бою.
26. Техніка виконання елементів сценічного бою з зброєю.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова

1. Комплексна система пластичного виховання актора: ритміка, основи сценічного руху, сценічне фехтування : програма та навч.-метод. матеріали для практ. занять та самот. роботи студентів 1-4 курсів, галузь знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 026 "Сцен. мистецтво", спеціалізація "Актор драм. театру та кіно", кваліфікація бакалавр / уклад. Ігнат'єва Н. М. Харків : ХДАК, 2017
2. Основи сценічного бою, фехтування : прогр. та навч.-метод. матеріали для бакалаврів 4 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво», освітня програма «Актор драматичного театру та кіно» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. академія культури, Ф-т сценічного мистецтва, Каф. майстерності актора ; [уклад. Н.М. Ігнат'єва]. Харків : ХДАК, 2023. 19 с. URL: <http://195.20.96.242:5028/khkdk-xmlui/handle/123456789/2069>
3. Основи сценічного руху, бою та фехтування: навч.-метод. посіб. для практ. занять та самот. роботи студ. 2-4 курсів. Напрямок "Мистецтво" спец. "Театр. мистецтво" спеціалізація "Актор драм. театру та кіно" освіт.-кваліфік. рівня "бакалавр" / уклад.: В. Ю. Тополевський Харків : ХДАК, 2012

Додаткова

4. Барба Е. Паперове каное. Львів : Літопис, 2001. 288 с.
5. Барнич М. М. Психотехніка актора: майстер-клас: монографія / Михайло Барнич, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Пінзель, 2018. – 197 с.
6. Білан Т. О. Історія театру: навч. посіб. Дрогобич: редакційно-видавничий відділ ДЛПУ імені Івана Франка, 2015. 94 с.
7. Брокетт О. Г. Історія театру : посібник. Львів : Літопис, 2014
8. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів : вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 136 с.
9. Гірняк Й. Спомини. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2022. 512 с.
10. Гротовський Е. Театр. Ритуал. Перформер. Львів, 1999. 187 с.
11. Ігнат'єва, Н. М. Актор - практична професія // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених. (18-19 квіт. 2019 року) Харків : ХДАК, 2019. С. 239-240.
12. Ігнат'єва, Н. М. Значення акторської пластики в сучасному театрі // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених. (20-21 квіт. 2017 року) Харків : ХДАК, 2017. С. 185-186.

13. Ігнат'єва, Н. М. Значення жесту в театрі // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. Харків, 2019. Вип. 63. С. 152-158.
URL: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.063.14>
14. Ігнат'єва Н. М. Тренінг у процесі занять зі сценічного руху // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. Харків, 2022. Вип. 76. С. 139-143.
URL: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.076.15>
15. Ігнат'єва, Н. М. Усвідомленість власного тіла - фундамент роботи над пластичною виразністю майбутнього актора // Соціально-гуманітарний вісник : зб. наук. пр. Харків, 2017. Вип. 16. С. 65-69.
16. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
17. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський; за ред. М. Москаленко, Д. Лабінська. Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво Основа, 2022. 920 с.
18. Старостін Ю. Сценічний рух як складова професійної підготовки актора // Наук. вісн. Київ. нац. універ. театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2019. Вип. 24. С.75-78. URL: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.24.2019.183908>
19. Чарнецький С. Історія українського театру в Галичині. Нариси, статті, матеріали, світлини. Львів : Літопис, 2014. 584 с. + 106 с. ілюстр.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Бібліотека Харківської державної академії культури. Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека. Режим доступу: <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>